

25. Prawo restrukturyzacyjne

W obrocie gospodarczym dłużnik powinien wykonywać swoje zobowiązania **dobrowolnie, w całości i w terminie**. Jeżeli jednak nie wykonuje w ten sposób swoich zobowiązań, wówczas każdy z wierzycieli może dochodzić swych roszczeń indywidualnie w trybie „przymusowym”, tj. **w drodze egzekucji sądowej lub administracyjnej**. W sytuacji gdy jest większa liczba wierzycieli, może okazać się, że skuteczna egzekucja może doprowadzić do zaspokojenia w pełni niektórych wierzycieli, niektórych tylko w części, a niektórzy wierzyciele nie zostaną w ogólnie zaspokojeni. W celu przeciwdziałania takim sytuacjom w gospodarce rynkowej przewidziane są **dwa rozwiązania**, tj. **postępowanie układowe**, które pozwoli wszystkim wierzycielom uzyskać zaspokojenie **na warunkach przewidzianych** w zatwierdzonym przez sąd **układzie** i przy **pozostawieniu dłużnika w obrocie prawnym** oraz **postępowanie upadłościowe**, którego celem jest **zaspokojenie wierzycieli z majątku dłużnika (masa upadłości) na warunkach przewidzianych w ustawie** i przy **wyeliminowaniu dłużnika z obrotu prawnego**.

25 A. Prawo restrukturyzacyjne

Postępowanie, które prowadzi do **zawarcia układu dłużnika z wierzycielami** nosi nazwę postępowania restrukturyzacyjnego (ustawa z dnia 15 maja 2015 r. prawo restrukturyzacyjne). Jego **celem jest uniknięcie ogłoszenia upadłości**. Postępowanie restrukturyzacyjne jest prowadzone **przez sąd wobec dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością**.

Dłużnikiem zagrożonym niewypłacalnością jest dłużnik, którego sytuacja ekonomiczna wskazuje, że w niedługim czasie może stać się niewypłacalny. Natomiast **dłużnikiem niewypłacalnym** jest dłużnik, który utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych tzn. jeżeli opóźnienie w wykonywaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące. W przypadku gdy dłużnik jest **jednostką organizacyjną** (osoba prawna, handlowa spółka osobowa) przyjmujemy, iż jest **niewypłacalny także wtedy**, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający 24 miesiące.

Prawo restrukturyzacyjne przewiduje cztery rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych:

1. Postępowanie o zatwierdzenie układu
2. Przyspieszone postępowanie restrukturyzacyjne
3. Postępowanie układowe
4. Postępowanie sanacyjne

Układ zawierany w ww. trybach jest **porozumieniem dłużnika z jego wierzycielami co do sposobu wykonania zobowiązań**. **Warunki** restrukturyzacji zobowiązań dłużnika powinny być **jednakowe** dla wszystkich wierzycieli. **Propozycje restrukturyzacyjne**, które składa dłużnik – mogą dotyczyć jego **zobowiązań** (odroczenia terminu spłaty zobowiązań, redukcja wysokości zadłużenia, rozłożenie na raty, konwersję wierzytelności na udziały w majątku

dłużnika). **Przyjęcie układu** następuje na zgromadzeniu wierzycieli, jeżeli wypowiedzą się za nim wierzyciele reprezentujący co najmniej 2/3 wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom. Przyjęty układ **zatwierdza sąd**, który **odmawia zatwierdzenia układu**, gdy narusza on prawo, albo gdy jest oczywiste, że nie będzie wykonywany. **Sąd może odmówić** zatwierdzenia układu, gdy warunki układu są rażąco krzywdzące dla wierzycieli, którzy głosowali przeciwko układowi. Dłużnik wykonuje postanowienia układu **pod nadzorem nadzorcy** wykonania układu. **Zmiana układu** może nastąpić wyłącznie w przypadkach przewidzianych przez prawo. W przypadku gdy dłużnik nie wykonuje postanowień układu **sąd uchyla układ**.

Po wykonaniu układu sąd wydaje **postanowienie o wykonaniu układu**, mocą którego **dłużnik odzyskuje prawo swobodnego zarządzania majątkiem i rozporządzania jego składnikami**.

1. **Postępowanie o zatwierdzenie układu** umożliwia **zawarcie układu** między dłużnikiem a wierzycielami **bez udziału sądu** w fazie przyjmowania układu. Może być prowadzone w sytuacji, gdy **suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności** uprawniających do głosowania nad układem, czyli w sytuacji gdy przedsiębiorca w niedługim czasie może stać się niewypłacalny. **Dłużnik sam** (przy udziale jedynie doradcy restrukturyzacyjnego) **zbiera głosy wierzycieli** i przy uzyskaniu większości (2/3 głosów wierzycieli uprawnionych do głosowania) **występuje do sądu o zatwierdzenie układu**.

2. **Przyśpieszone postępowanie układowe** umożliwia sporządzenie i zatwierdzenie spisu wierzytelności **w uproszczonym trybie**. Głosowanie nad układem odbywa się na zgromadzeniu wierzycieli zwołanym przez sąd. Może być prowadzone **gdy suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności** uprawniających do głosowania nad układem. Od dnia otwarcia przyśpieszonego postępowania układowego świadczenia wynikające z wierzytelności objętych układem z mocy prawa nie mogą być wykonane dobrowolnie ani też w trybie egzekucyjnym.

3. **Postępowanie układowe** może być prowadzone jeżeli **suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności** uprawniających do głosowania nad układem. Do czasu wydania postanowienia o otwarciu postępowania układowego **sąd może zabezpieczyć majątek dłużnika** przez ustanowienie nadzorcy sądowego oraz **zawiesić postępowanie egzekucyjne**. Zawarcie układu następuje na zgromadzeniu wierzycieli zwołanym przez sąd.

4. **Postępowanie sanacyjne** prowadzone jest wobec przedsiębiorców, którzy z różnych powodów **nie będą mogli zawrzeć układu z wierzycielami w ramach pozostałych postępowań restrukturyzacyjnych**. Celem postępowania sanacyjnego jest **zawarcie układu po przeprowadzeniu działań sanacyjnych**. Działania sanacyjne to **czynności prawne i faktyczne** zmierzające do poprawy sytuacji ekonomicznej dłużnika i mają na celu **przywrócenie dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań** przy jednoczesnej ochronie przed egzekucją przed zawarciem układu.

Po otwarciu postępowania sanacyjnego sąd – z reguły – ustanawia **zarządcę**, który zarządza masą sanacyjną działając na rzecz dłużnika, ale w imieniu własnym. W toku postępowania sanacyjnego **zarządca realizuje plan restrukturyzacyjny**, który może przewidywać

restrukturyzację zatrudnienia np. redukcję zatrudnienia, restrukturyzację majątku np. zbycie część składników mienia należącego do dłużnika i wchodzącego w skład masy sanacyjnej.